

Pericopa Vayera - Lot și fetele lui [anul 5780]

Toată povestea fetelor lui Lot pare a fi, la prima vedere, foarte scurtă, nu mai mult de nouă versete (Geneza 19:30-38). Dar, citind cele nouă versete devine cât se poate de clar că asta nu este toată povestea și că ea este un rezultat direct al dezastrului din Sdom și Amora (Sodoma și Gomora) descris cu câteva versete înainte. Întrebarea este dacă trebuie să legăm povestea numai de acest eveniment sau ajungem și noi la concluzia eronată a fetelor că a venit sfârșitul lumii. Sau poate, ca să înțelegem mai bine, trebuie să lărgim sfera explicațiilor.

În centrul evenimentelor din familia lui Lot se află fapte de incest, condamnate sever de Tanach, fiind interzise și provocând repulsie. Dar noi nu găsim în acest text nici un fel de atitudine critică față de aceste fapte. Textul este foarte "corect", fără nici un fel de notă critică. Cel obligat să-și definească atitudinea față de asemenea fapte oribile este cititorul însuși. Pentru ca să o putem face și noi, trebuie să vedem contextul în care apare povestea.

Fetele lui Lot sunt amintite pentru prima oară în povestea asediului concetățenilor din Sdom asupra casei lui Lot (Geneza 19:8), în urma sosirii unor oaspeți. Cu privire la aceștia, viziunea sa acordă primirii oaspeților o valoare mai presus de orice. Ca să-i salveze pe oaspeți, el este gata să-și sacrifice cele două fete virgine și să le „ofere” asaltatorilor. Spre norocul lor, planul nu reușește fiindcă îngerii, adică înșiși oaspeții, îl salvează pe Lot și familia lui și îi bat crunt pe atacatori. Însă, după cum spune proverbul, „așchia nu sare departe de trunchi” ... și viziunea asupra vieții și a valorilor omenești a fetelor seamănă cu cea a tatălui, astfel încât, în momentul în care sunt într-o încurcătură, ele propun exact același fel de soluție ca și acesta.

Soluția propusă de ele este una altruistă. Ele sunt sigure că toată planeta a fost distrusă și numai ele mai sunt în stare să salveze lumea. Midraș Bereșit Raba 51:8 comentează astfel: "Ele gândeau că lumea s-a terminat, așa cum s-a întâmplat cu generația potopului." După părerea fetelor, valoarea acțiunii de salvare a lumii este o valoare nobilă și, ca să o poată îndeplini, ele sunt gata să comită un act incestuos cu tatăl lor. Și tatăl și fetele consideră că „scopul scuza mijloacele”, cu toate că este vorba de mijloace sexuale oribile și prohibite.

Însă Hazal, înțelepții noștri, scot în evidență bunele intenții ale fetelor. În Talmud, tractatul Nazir 23a stă scris că ele au avut intenții de *mițva*. Despre sora cea mare se scrie că ea este convinsă că omul trebuie s-o ia înainte întotdeauna pentru o *mițva*, și fiindcă ea a fost prima, deci înaintea surorii ei, i s-a acordat ca răsplată dreptul ca urmașii ei să devină generații de regi (vom vedea imediat despre ce este vorba).

Care este legătura între povestea fetelor lui Lot și viitorul celor două popoare rezultate din acest incest, Moav și

Amon? În lista lungă de mițvot din pericopa Ki Tețe, după șirul de interdicții de incest, apare și interdicția de căsătorie cu fete din rândul celor două popoare. În Deutoronom 23:3: "Nici Amon nici Moav să nu intre în congregația Domnului. Niciunul dintre ai lor, nici chiar a zecea generație, să nu intre în congregația lui HAȘEM, și aceasta pe timp indefinit." Interdicția asta vine imediat după interdicția de căsătorie cu un bastard. Interdicția de zece generații există numai la barbari, moavieni și amonieni.

Din această lege, prezentată în Deutoronom, reiese că acestor două popoare li se interzice accesul în congregație din cauza originii lor incestuoase. Nu este mai puțin adevărat nici faptul că soarta lui Moav și Amon în viitor este prezentată mult prea obscur în Tora, ca să ne putem permite fie să-i disculpăm, fie să-i acuzăm.

Rut, moabita a cărei origine ne este amintită de nenumărate ori în cartea Rutei, este mama bunicului regelui David. Cu alte cuvinte, originea regelui Mașiah (Mesia) este în Lot și fetele lui. Deja de la mijlocul poveștii, midrașul accentuează faptul că băiatul care se va naște în viitorul îndepărtat din această relație va fi regele Mașiah/Mesia.

Este interesant, în această privință, felul în care apare aici o trăsătură comună atât fetei cele mari a lui Lot, cât și Tamarei, nora lui Yehuda și Rutei. Toate trei au contribuit la nașterea regelui David. Dacă nu era Moav nu se năștea Rut, din care a ieșit apoi Oved, la rândul lui Yișai, tatăl lui David. Dacă nu era Tamar nu se năștea Pereț, tatăl lui Boaz, la rândul lui tatăl lui Oved. Asocierea fiicelor lui Lot cu Tamar și Rut astfel încât toate trei să ajungă să facă copii prin înșelătoria despre care am povestit, arată că Tanachul le vede într-un fel pozitiv pe toate trei și chiar le binecuvântează.

Povestea lui Lot și a fetelor lui este o poveste paradoxală: intenții bune, finalizate printr-o faptă condamnabilă, astfel că cititorul trebuie să fie foarte atent la aprecierea faptelor fetelor, inspirate de intenții bune, vizavi de interdicția Tanachului cu privire la incest.

Și în sfârșit, să nu uităm că, deși toate personajele care joacă această „piesă” a vieții lor aparțin familiei lui Avraham, partea pozitivă a caracterului lui Lot de om cinstit și unicul "țadik", perfect, în toată Sodoma, este urmarea educației exemplare pe care el a primit-o de la unchiul său, Avraham Avinu, tatăl poporului nostru.